ക്ലാസിക്, ക്ലാസിക്കൽ, ക്ലാസിസിസം എന്നീ സങ്കേതങ്ങൾ 1700 വർഷം കൊണ്ടു വഹിച്ചുപോന്ന പലതരം അർഥവിവക്ഷകൾ കൂടി ക്കലർന്നുളവാക്കിയ മിശ്രധാരണകൾ അവയിൽ പ്രതിഫലിച്ചിട്ടുണ്ട്" (Preminger Encyclopaedia 1965, p. 141). "ഇതിനുള്ള ധാരാളം അർഥ ങ്ങൾ പലപ്പോഴും പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളാകയാൽ, വളരെക്കരുതലോടെ വിവരിക്കാൻ പണ്ഡിതന്മാർ നിർബന്ധിതരായിത്തീരുന്നു" എന്നു മറ്റൊ രിടത്തും (Ibid p. 141) അദ്ദേഹം പറയുന്നു.

റൊമാന്റിക് (വി.)

റൊമാന്റിക്, റൊമാന്റിസിസം ഈ പദങ്ങൾക്ക് നിരൂപകർ നൽകിയി ട്ടുള്ള അർഥങ്ങളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവ താഴെച്ചേർക്കുന്നു:

1. വികാരപരം.
2. ഭാവനാസൃഷ്ടം.
3. വിചിത്രം, വർണോജ്ജ്വലം.
4. അതിരുകടന്ന ആദർശാത്മകതയോടുകൂടിയ, ഒരിക്കലും പൂർണ മായി പ്രാപിക്കാൻ പറ്റാത്ത അനന്തലക്ഷ്യങ്ങളുള്ള.
5. ഭാവനാസൃഷ്ടിയെപ്പോലെ പ്രചോദകം.
6. അപൂർവോന്മാദി.
7. വിചിത്രമായ പ്രകൃതിദൃശ്യംപോലെ കാവ്യാത്മകം.
8. അസാധാരണതയും അസംഭാവ്യതയും ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നു.
9. വൈകാരികാനുഭൂതി ആവിഷ്കരിക്കുന്ന.
10. (നാ.) ഭാവനാവ്യാപാരവും വികാരാവേഗവും മുഖ്യസ്വഭാവമാ യുള്ള സാഹിത്യത്തിന്റെയോ കലയുടെയോ സ്രഷ്ടാവ്.

റൊമാന്റിസിസം (നാ.) (റൊമാന്റിക് + ഇസം)

1. റൊമാന്റിക് സങ്കൽപ്പം അഥവാ ആശയം.

2. റൊമാൻസിനോടോ റൊമാന്റിക് വീക്ഷണത്തോടോ ഉള്ള ആഭിമുഖ്യം.

റോമാൻസ് എന്നാൽ, അതിമാനുഷ കഥാപാത്രങ്ങളുള്ള അദ്ഭുതദ്യോതകങ്ങളായ കെട്ടുകഥകൾ, ഇറ്റാലിയൻ, സ്പാനിഷ്, റുമേനിയൻ തുടങ്ങിയ ആധുനിക ഭാഷകളിലെഴുതിയ കഥകൾ എന്നൊക്കെയാണ് അർഥം.

3. ചില പ്രത്യേക ഗുണങ്ങളുള്ള (റൊ-സം.5) സാഹിത്യ (കലാ) ശൈലി (ക്ലാസിക് ശൈലിക്ക് നേർവിപരീതം).

4. മധ്യയുഗങ്ങളിലെ സാഹിത്യ (കലാ) രൂപങ്ങളുടെ പുനരുജ്ജീവനം.

2-ൽപ്പറഞ്ഞ വിഷയങ്ങൾ ആധാരമാക്കിയുള്ള പദ്യ-ഗദ്യകൃതികൾ തുടങ്ങിയവയാണ് മധ്യകാല സാഹിത്യരൂപങ്ങൾ.

5. സാഹിത്യത്തിലെയും ഇതര കലകളിലെയും റൊമാന്റിക് പ്രസ്ഥാനത്തിനുള്ള ഗുണങ്ങൾ - ക്ലാസിസിസം 3-നു വിപരീതം.

1. ഭാവനാവ്യാപാരശീലം.

2. തീവ്രവൈകാരികത്വം.

3. ഭാവപ്രാധാന്യം.

4. പ്രതിഭയെ മുഖ്യമായാശ്രയിക്കൽ.

"ഹോമറിനും മുൻപേ റൊമാന്റിസിസം ഉണ്ടായിരുന്നു. കാരണം, അന്നേ പ്രതിഭാവാന്മാരുണ്ടല്ലോ" - (F. L. Lucas, the Decline and Fall of Romantic Ideal p. 55).

5. മൗലികത.

6. ആത്മാവിഷ്കാരത്വര.

വികാരസംക്രമണവും തത്ഫലമായ ആനന്ദവും ഇവിടെ സംഭവിക്കുന്നു.

അധ്യായം 4

വേഡ്സ്‌വർത്തിന്റെ കാല്പനിക കാവ്യദർശനം

യൂറോപ്പിൽ പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യഘട്ടത്തിൽ ആവിർഭവിച്ച് പത്തൊമ്പതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യപകുതിയിൽ ഉച്ചസ്ഥായിയിലെത്തി വിവിധ മണ്ഡലങ്ങളിൽ വ്യാപിച്ചുനിന്ന അന്താരാഷ്ട്രസ്വഭാവമുള്ള സാഹിത്യ-കലാ-സൗന്ദര്യശാസ്ത്ര-ധൈഷണിക പ്രസ്ഥാനമാണ് കാല്പനികത (Romanticism). വൈയക്തികാവബോധത്തിലുള്ള ഊന്നലും ഭൗതികവും സാമൂഹികവുമായ പരിതഃസ്ഥിതിയോട് വ്യക്ത്യവബോധത്തിനുള്ള വികാരനിർഭരമായ ബന്ധവും ശൈലീപരവും മാനസികഭാവപരവുമായ വ്യതിരേകങ്ങൾ നിറഞ്ഞ കലാവിഷ്കാരങ്ങളുമാണ് കാല്പനികപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട പൊതുസവിശേഷതകൾ. കാല്പനികതയുടെ ചരിത്രത്തെ മൂന്നു ഘട്ടങ്ങളായി വിഭജിക്കാം: 1790-കളിൽ തുടങ്ങി 1810-ൽ അവസാനിക്കുന്ന ആദ്യഘട്ടം; കാല്പനികാവബോധത്തെപ്പറ്റിയുള്ള തത്ത്വചിന്താപരമായ അടിസ്ഥാനതത്ത്വങ്ങൾ രൂപവത്കരിക്കപ്പെട്ട 1810 മുതൽ 1840-കൾ വരെയുള്ള മധ്യ (ഉച്ച) ഘട്ടം; യൂറോപ്പിലാകമാനം കാല്പനികത വ്യാപിച്ച 1840-കൾക്കുശേഷമുള്ള പില്ക്കാലഘട്ടം. കാല്പനിക സാഹിത്യത്തിന്റെയും സാഹിത്യസങ്കല്പത്തിന്റെയും സ്വഭാവം മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് അതിന്റെ ഉദയവികാസങ്ങളിലേക്കു നയിച്ച ചരിത്രപരവും ധൈഷണികവുമായ പശ്ചാത്തലംകൂടി അറിയേണ്ടതുണ്ട്.

യുറോപ്പിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ രണ്ടാം പകുതിക്കും പത്തൊമ്പതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഒന്നാംപകുതിക്കുമിടയിലുള്ള കാല(1760-1860)ത്ത് ദൂരവ്യാപകമായ സ്വാധീനത സൃഷ്ടിച്ച രണ്ടു പ്രധാന സംഭവപരമ്പരകളാണ് ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവവും വ്യവസായവിപ്ലവവും. കാല്പനിക വിപ്ലവത്തിനു സാക്ഷ്യംവഹിച്ച കാലവും അതുതന്നെ. യൂറോപ്പിനെ ഫ്യൂഡൽ സമൂഹത്തിൽനിന്ന് ബൂർഷ്വാസമൂഹത്തിലേക്ക് ഘടനാപരമായി പരിവർത്തിപ്പിച്ചതിൽ ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവത്തിനും വ്യവസായവിപ്ലവത്തിനും വലിയ പങ്കുണ്ട്. പ്രഭുത്വക്കുത്തക തകർത്ത് പത്തൊമ്പതാംനൂറ്റാണ്ടിൽ പുതിയൊരു തൊഴിലാളിവർഗം ഉണ്ടാകുന്നതിനും വൈയക്തികസ്വാതന്ത്ര്യം, സുരക്ഷിതത്വം, സ്വത്തിനുമേലുള്ള ജന്മാവകാശം തുടങ്ങിയ ആശയങ്ങൾ രൂപപ്പെടുന്നതിനും ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവം വഴിയൊരുക്കി. ആദം സ്മിത്ത്, ഡേവിഡ് റിക്കാർഡോ, ജെയിംസ് മിൽ തുടങ്ങിയവരുടെ ലിബറൽ ബൂർഷ്വാ സാമ്പത്തിക സിദ്ധാന്തങ്ങളും ക്രൈസ്തവസഭയുടെ മേൽക്കോയ്മയും

ബൈബിളിന്റെ ആധികാരികതയും ചോദ്യംചെയ്ത ശാസ്ത്രവികാസങ്ങളും പുതിയൊരു ആശയകാലാവസ്ഥ സൃഷ്ടിക്കുക മാത്രമല്ല കാല്പനികവിപ്ലവത്തെ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു.) ജർമ്മൻ ദാർശനികനായ ഇമ്മാനുവൽ കാന്റി (1724–1804) ന്റെ തത്ത്വചിന്തയാണ് കാല്പനികതയെ പ്രചോദിപ്പിച്ച മറ്റൊരു മുഖ്യഘടകം.

റൊമാൻറിക് (romantic) എന്ന പദത്തിന് സങ്കീർണവും കൗതുകകരവുമായ ചരിത്രമാണുള്ളത്. മധ്യകാലത്ത് 'റൊമാൻസി'(romance)ന് ലത്തീനിൽനിന്ന് ഉരുത്തിരിഞ്ഞുവന്ന തദ്ദേശീയഭാഷകൾ എന്നായിരുന്നു അർത്ഥം. വിജ്ഞാനാർജനത്തിന്റെ ഭാഷയായ ലത്തീനിനു കടകവിരുദ്ധമായ അർഥത്തിലായിരുന്നു ആ പേരു പതിഞ്ഞത്. നിരൂപകനും എഴുത്തുകാരനുമായ ഫ്രീദ്റിഷ് ഷ്ളെഗൽ (Friedrich Schlegel, 1772- 1829) ആണ് 1790–കളിൽ സാഹിത്യസന്ദർഭത്തിൽ റൊമാൻറിക് എന്നു പ്രയോഗിച്ചതെന്നു പൊതുവേ കരുതപ്പെടുന്നു. റൊമാൻറിക് കവിത / romantische poesie എന്നായിരുന്നു 'ക്ലാസിക്കി'നു വിപരീതമെന്ന നിലയിൽ ഷ്ളെഗലിന്റെ പ്രയോഗം. പ്രധാന രചനകളും സൈദ്ധാന്തികാഭിപ്രായങ്ങളുമെല്ലാം ഇംഗ്ലിഷ്, ജർമൻ, ഫ്രഞ്ച് ഭാഷകളിൽ ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം 1820–കൾ തൊട്ടാണ് ഒരു നവപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയും അഭിരുചിയുടെയും പേരെന്ന നിലയിൽ 'റൊമാന്റിസിസം' എന്ന സംജ്ഞ വേരുറച്ചത്. യൂറോപ്യൻ ജ്ഞാനോദയ (enlightenment) ത്തോടും നവ ക്ലാസിസ(നിയോക്ലാസിസം)ത്തോടുമുള്ള പ്രതികരണമെന്ന നിലയിൽ തത്ത്വചിന്തയിലും സാഹിത്യത്തിലുമാണ് തുടക്കത്തിൽ റൊമാന്റിസിസം അതിന്റെ വരവറിയിച്ചത്. ബൂർഷ്വാ വിഭാഗങ്ങൾക്ക് സാമ്പത്തികവും സാംസ്കാരികവും പ്രത്യയ ശാസ്ത്രപരവുമായ മേൽക്കോയ്മ നൽകിയ ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവത്തിന്റെയും വ്യവസായവിപ്ലവത്തിന്റെയും യൂറോപ്പിൽ വർദ്ധിച്ചുവന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ദേശീയതാവാദ (nationalism) ത്തിന്റെയും പശ്ചാത്തലം കാല്പനികതയ്ക്ക് വളക്കൂറുള്ള മണ്ണു നൽകി. (അനുഭവത്തിനു പരമപ്രാധാന്യം കല്പിക്കുന്ന തീവ്രമായ വ്യക്തിവാദവും വിശാലാർത്ഥത്തിലുള്ള ജനാധിപത്യലക്ഷ്യവും മനുഷ്യപുരോഗതിയിലുള്ള, ചിലപ്പോൾ യുട്ടോപ്യൻ എന്നുതന്നെ പറയാവുന്ന ശുഭാപ്തിവിശ്വാസവും കാല്പനികതയുടെ സാഹിത്യവീക്ഷണത്തിലുണ്ടായിരുന്നു.)

(പത്തൊമ്പതാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യദശകങ്ങളിൽ സാഹിത്യത്തിലെ കാല്പനികത ഉച്ചഘട്ടത്തിലെത്തി. മനുഷ്യകർത്തൃത്വത്തിലും അതിന്റെ ആവിഷ്കാരങ്ങളിലുമുള്ള ഊന്നൽ, പ്രകൃതിക്കു നൽകിയ പ്രാധാന്യം, പ്രതീകങ്ങളുടെ സംഭരണശാലയായി പ്രകൃതിയെ കാണൽ, ശൈവത്തിനും നൈസർഗികതയ്ക്കും സമൂഹത്തിന്റെ പ്രാക്തനരൂപങ്ങൾക്കും നൽകിയ മഹത്ത്വീകരണം, ഉൽക്കടമായ മാനസികഭാവങ്ങളുടെയും വികാരങ്ങളുടെയും പ്രകാശനം, യുക്തിക്കു മുകളിൽ ഭാവനയ്ക്ക് നൽകിയ സ്ഥാനം തുടങ്ങിയ

വയായിരുന്നു അതിന്റെ മുഖ്യമായ ആദർശങ്ങൾ. 'ക്രിട്ടിക് ഓഫ് ജഡ്ജ്മെൻറ്' (1790) ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ സാഹിത്യത്തിന്റെ സ്വേച്ഛാപരതയെപ്പറ്റി ഇമ്മാനുവൽ കാന്റ് അവതരിപ്പിച്ച സൗന്ദര്യശാസ്ത്രദർശനവും കാല്പനികതയെ സ്വാധീനിച്ചു. പ്ലേറ്റോതൊട്ട് പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടുവരെയുള്ള പാശ്ചാത്യചിന്തകർ സാഹിത്യത്തിന് സദാചാരപരവും പ്രബോധനപരവുമായ ധർമ്മങ്ങളുണ്ടെന്നാണ് പറഞ്ഞിരുന്നത്. ആസ്വാദകമനസ്സിനെ ആനന്ദിപ്പിക്കുന്ന സാഹിത്യത്തിനു കല്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന സദാചാരപരവും മതപരവും സാമൂഹികവുമായ ധാർമ്മിക ബാധ്യതയ്ക്കുപകരം സാഹിത്യം അതിന്റെ സ്വന്തം നിയമങ്ങളാലാണു ഭരിക്കപ്പെടുന്നതെന്നു കാന്റ് വാദിച്ചു. സൗന്ദര്യശാസ്ത്രത്തിലും കവിതയിലും കാന്റിന്റെ ദർശനം വലിയ സ്വാധീനത സൃഷ്ടിച്ചു. ഒരുപക്ഷേ കാല്പനികതയുടെ ഏറ്റവും അടിസ്ഥാനപരമായ സവിശേഷത, ക്ലാസിക്കൽവസ്തുനിഷ്ഠതയിൽനിന്ന് വ്യക്തിനിഷ്ഠതയിലേക്കുള്ള ഗതിമാറ്റമായിരുന്നു. ജർമൻ തത്ത്വചിന്തകരായ യൊഹാൻ ഫിക്തെ, ഫ്രീദ്‌റിഷ് ഷെല്ലിങ്, ഹെഗൽ തുടങ്ങിയവരുടെ ദർശനങ്ങൾ അതിൽ വലിയ പങ്കുവഹിച്ചു. ആത്മവത്ത (self) യും ലോകവും പരസ്പരാശ്രിതമായ പ്രക്രിയകളാണെന്നും മനുഷ്യന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിന് സക്രിയമായ പങ്ക് ലോകത്തിലുണ്ടെന്നുമാണ് ആ ചിന്തകർ വാദിച്ചത്. അതുല്യത, മൗലികത, നവീനത, അനുഭവ ചക്രവാളങ്ങളിലുള്ള പര്യവേക്ഷണങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ സാഹിത്യത്തിന്റെ സ്വഭാവവും ലക്ഷ്യവുമാണെന്ന പുതിയ ബോധത്തിന് ഈ ചിന്താധാരകൾ വഴിതുറന്നു. മനുഷ്യന്റെ ആത്മവത്തയെക്കുറിച്ച് സവിശേഷമായ സങ്കല്പമാണ് കാല്പനികതയിൽ രൂപപ്പെട്ടത്. ബൂർഷ്വാവ്യക്തിവാദത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ, സാമ്പത്തികതത്ത്വശാസ്ത്രങ്ങൾ ആത്മവത്തയെ അവിഭാജ്യവും സാമ്പത്തികവുമായ ഏകകമായി വീക്ഷിച്ചതിൽനിന്ന് ഭിന്നമായിരുന്നു കാല്പനികതയുടെ കാഴ്ചപ്പാട്. സാമൂഹികവഴക്കങ്ങളുടെ അടരുകൾക്കിടയിൽ കിടക്കുന്ന ഗാഢമായ അഹംബോധവും കൂടുതൽ ശിഥിലമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലോകത്തെ ഐക്യബോധദർശനത്തിലേക്കു നയിക്കുന്ന ശക്തിയുമായാണ് കാല്പനികത ആത്മവത്തയെ കണ്ടത്. ആ ദർശനമുള്ള വ്യക്തിത്വമെന്ന സ്ഥാനത്തേക്ക് കാല്പനികത കവിയുടെ പദവി ഉയർത്തി. ആ ഏകീകരണത്തിനു സഹായിക്കുന്ന ഏറ്റവും ശക്തമായ മനുഷ്യശേഷിയായി ഭാവനയെ അവർ കണ്ടു. ജർമനിയിലും ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഫ്രാൻസിലും പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യത്തിൽത്തന്നെ കാല്പനികത ഒരു നവതരംഗമായി ഉയർന്നു വന്നു.

ഇംഗ്ലിഷ് (ബ്രിട്ടീഷ്) കാല്പനികകവിതയുടെ ഏറ്റവും പക്വമായ ആവിഷ്കാരം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത് വില്യം വേഡ്സ്‌വർത്തിന്റെയും സാമുവൽ ടെയ്‌ലർ കോൾറിജിന്റെയും രചനകളിലാണ്. നിയോക്ലാസിക് പ്രവണതകളിൽനിന്നു തീർത്തും വ്യത്യസ്തമായ കാവ്യരീതിയായിരുന്നു അത്. വേഡ്

സ്വർത്ത് എഴുതിത്തുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ തോമസ് ഗ്രേ, ഒലിവർ ഗോൾഡ്സ്മിത്ത്, റോബർട്ട് ബേൺസ്, വില്യം ബ്ലേക്ക് തുടങ്ങിയ ആദ്യകാല കാല്പനികകവികൾ നിയോക്ലാസിസത്തിൽനിന്നു വിട്ടുമാറിയുള്ള രചനകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ജോൺ കീറ്റ്സ്, പെഴ്സി ബൈഷി ഷെല്ലി, ലോർഡ് ബൈറൺ തുടങ്ങിയവരുടെ രചനകളോടെ ആംഗലേയ കാല്പനികത പുതിയൊരു കാവ്യസംസ്കാരവും ഭാവുകത്വവുമായി പൂത്തുലഞ്ഞു. വേഡ്സ്വർത്തും കോൾറിജും ചേർന്ന് 1798-ൽ 'ലിറിക്കൽ ബാലഡ്സ്'(Lyrical Ballads) എന്ന കവിതാസമാഹാരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതോടെ ആംഗലേയകവിതയിലെ കാല്പനികയുഗം ആരംഭിച്ചതായി പൊതുവേ കണക്കാക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെ പേരു വയ്ക്കാതെയാണ് 1798-ലെ ഒന്നാംപതിപ്പ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. ആകെയുള്ള 23 കവിതകളിൽ 19 എണ്ണവും വേഡ്സ്വർത്തിന്റേതായിരുന്നു; നാലെണ്ണം കോൾറിജിന്റേതും. കോൾറിജിന്റെ "വൃദ്ധനാവികന്റെ ഗീതം" (The Rhyme of the Ancient Mariner) ആയിരുന്നു സമാഹാരത്തിലെ ആദ്യകവിത. 1800-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ രണ്ടാംപതിപ്പിൽ വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ പേരാണ് ഗ്രന്ഥകർത്താവായി ചേർത്തത്. ഈ പതിപ്പിന് വേഡ്സ്വർത്ത് എഴുതിയ വിഖ്യാതമായ ആമുഖം (preface) ഇംഗ്ലീഷ് കാല്പനികതയുടെ മാനിഫെസ്റ്റോയായി അറിയപ്പെടുന്നു. ആമുഖത്തിലാണ് കോൾറിജിന്റെ പേര് സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്; പ്രാചീനനാവികന്റെ സ്ഥാനം അവസാനത്തെ കവിതയ്ക്കു തൊട്ടുപിന്നിലേക്കു മാറ്റുകയും ചെയ്തു. 1802-ലെ പതിപ്പിൽ വേഡ്സ്വർത്ത് ആമുഖം കുറേക്കൂടി വിസ്തൃതമാക്കുക മാത്രമല്ല, ഒരു ടിപ്പണി (appendix)കൂട്ടിച്ചേർക്കുകയും ചെയ്തു.

കാല്പനികതയ്ക്കെന്നല്ല സാഹിത്യനിരൂപണത്തിനുതന്നെയുള്ള വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട സംഭാവനയാണ് 'ലിറിക്കൽ ബാലഡ്സി'ന്റെ ആമുഖം (1800). സവിശേഷവും സുഘടിതവുമായ ഒരു സാഹിത്യസിദ്ധാന്തം അവതരിപ്പിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയല്ല വേഡ്സ്വർത്ത് ആമുഖം എഴുതിയിട്ടുള്ളത്. 'ലിറിക്കൽ ബാലഡ്സി'ലെ പരീക്ഷണാത്മകസ്വഭാവമുള്ള കവിതകളുടെ ശൈലി, പ്രമേയങ്ങൾ, ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഷ എന്നിവ സാധൂകരിക്കലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. എന്നാൽ കാവ്യഭാഷയെയും കവിയുടെ ലക്ഷ്യത്തെയും സാധ്യതകളെയുംകുറിച്ചുള്ള സങ്കല്പങ്ങളെ പുനർനിർവചിക്കുന്ന പൊതുപ്രസ്താവങ്ങളായാണ് അവ മാറിയത്. നൂറ്റാണ്ടുകളായി കവിതയിൽ അടിഞ്ഞുകൂടിയിട്ടുള്ള കൃത്രിമവും ശൈലീകൃതവുമായ ആവിഷ്കാരപ്രകാരങ്ങളോടുള്ള പ്രതികരണമാണ് തന്റേതെന്ന് പിന്നീട് എഴുതിച്ചേർത്ത 'അപ്പെൻഡിക്സിൽ' വേഡ്സ്വർത്ത് വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആദ്യകാല കവികൾ ശക്തമായ അനുഭൂതികളാലും വികാരങ്ങളാലും പ്രചോദിതരായരായാണ് സുധീരവും

ആലങ്കാരികവുമായ ഭാഷ ഉപയോഗിച്ചത്, പക്ഷേ, പില്ക്കാല കവികൾ ആ ഭാഷയുടെ ഫലപ്രതീതികൾ പുനരാവിഷ്കരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അത്തരം അലങ്കാരങ്ങൾ യാന്ത്രികമായ രീതിയിൽ തങ്ങൾക്കു സ്വാഭാവികബന്ധമില്ലാത്ത വികാരങ്ങളിലും ചിന്തകളിലും പ്രയോഗിക്കുകയും കാലാന്തരത്തിൽ കവിതയുടെ ഭാഷ സാമാന്യജീവിതത്തിൽനിന്ന് അകലുകയും ചെയ്തുവെന്ന് അവിടെ വേഡ്സ്വർത്ത് നിരീക്ഷിച്ചു. കൃത്രിമപദാവലിയിലും രൂപകാത്മാവിഷ്കാരത്തിലുംനിന്ന് കാവ്യഭാഷയെ സാധാരണജീവിതത്തിൽ മനുഷ്യർ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഭാഷയിലേക്കും ഒരുതരം യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്കും മടക്കിക്കൊണ്ടുവരാനായിരുന്നു വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ ശ്രമം.

"ലിറിക്കൽ ബാലഡ്സി"ലെ കവിതകളുടെ ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്ന 'ആമുഖ'ത്തിലെ ചില പ്രത്യേക ഭാഗങ്ങൾ വേർതിരിച്ചെടുത്താൽ വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ കാവ്യസിദ്ധാന്തം വ്യക്തമാകും. കാല്പനികതയുടെയും തന്റെയും കാവ്യലക്ഷ്യം വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് വേഡ്സ്വർത്ത് ആമുഖത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽത്തന്നെ എഴുതുന്നു: "സാധാരണ ജീവിതത്തിലെ സംഭവങ്ങളും സന്ദർഭങ്ങളും തിരഞ്ഞെടുത്ത് യഥാർഥത്തിൽ മനുഷ്യർ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഭാഷയിൽ അവ വിവരിക്കുകയും അതേസമയം തന്നെ സാധാരണകാര്യങ്ങൾ അസാധാരണത്വത്തോടെ മനസ്സിൽ പതിയുന്നതിനായി അവയിൽ ഭാവനയുടെ നിറംപിടിപ്പിക്കുകയും സർവോപരി ആ സംഭവങ്ങളും സന്ദർഭങ്ങളുംവഴി നമ്മുടെ പ്രകൃതിയുടെ അടിസ്ഥാന നിയമങ്ങൾ കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിക്കുകയുമാണ് ഈ കവിതകളിൽ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഗ്രാമങ്ങളിലെ എളിയവരുടെ ജീവിതമാണ് പൊതുവേ (പ്രമേയമായി) സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ആ ജീവിതാവസ്ഥയിൽ ഹൃദയങ്ങളിലെ അടിസ്ഥാനവികാരങ്ങൾക്ക് വളക്കൂറുള്ള മണ്ണ് കണ്ടെത്തി വിളഞ്ഞു പാകമാകാനും കടുത്ത നിയന്ത്രണങ്ങളില്ലാത്തതിനാൽ സരളവും ശക്തവുമായ ഭാഷയിൽ സംസാരിക്കാനുമാവും. ആ ജീവിതാവസ്ഥയിൽ നമ്മുടെ അടിസ്ഥാനവികാരങ്ങൾ ലാളിത്യം നിറഞ്ഞ ചുറ്റുപാടിൽ സഹവസിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അവ കൂടുതൽ മനനംചെയ്യാനും കൂടുതൽ ശക്തമായി വിനിമയം ചെയ്യാനും കഴിയും.... ആ അവസ്ഥയിൽ മനുഷ്യവികാരങ്ങൾ പ്രകൃതിയിലെ ചിരസ്ഥായിയായ സുന്ദരരൂപങ്ങളുമായി ഇഴുകിച്ചേർന്നവയാണ്. അങ്ങനെയുള്ള ഗ്രാമീണരുടെ ഭാഷയാണ് ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളത് (തീർച്ചയായും അതിന്റെ കുഴപ്പങ്ങളും അരോചകവും വിലക്ഷണവുമാകുന്ന അംശങ്ങളും ശുദ്ധീകരിച്ച്). ആവർത്തിക്കുന്ന അനുഭവങ്ങളിലും പതിവായ വികാരങ്ങളിലും നിന്നുദിക്കുന്ന ആ ഭാഷ സാധാരണക്കാരുടെ ജീവിതത്തിൽനിന്ന് എത്രത്തോളം അകന്നുനിൽക്കുന്നുവോ അത്രത്തോളം തങ്ങളും തങ്ങളുടെ കലയും ബഹുമാന്യമാകുമെന്നു ധരിക്കുകയും അതനുസരിച്ച് തങ്ങളുടെതന്നെ സൃഷ്ടിയായ ചപല രുചികളുടെയും ദാഹങ്ങളുടെയും വിശപ്പ് ശമിപ്പിക്കാനായി സ്വേച്ഛാപ

രവും ചപലവുമായ ശീലങ്ങൾക്കു വഴങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന കവികൾ സ്ഥിരമായി ഉപയോഗിക്കുന്ന ഭാഷയെക്കാൾ സ്ഥിരതയുള്ളതും തത്ത്വചിന്താപരവുമാണ്. വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ കാവ്യദർശനസവിശേഷതകളെല്ലാം ഈ പ്രസ്താവം അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. (കാവ്യപ്രമേയം, പശ്ചാത്തലം, കാവ്യഭാഷയുടെ രൂപവത്കരണം, ഭാവനയുടെ പ്രയോഗം, മനുഷ്യവികാരാവിഷ്കരണത്തിന് കവിതയിലുള്ള പ്രാധാന്യം, കവിതയും പ്രകൃതിയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം എന്നിവയെല്ലാം 'ആമുഖ'ത്തിൽ പിന്നീട് വിശദീകരിക്കപ്പെടുന്നു.) നാഗരികവും വ്യവസായവത്കൃതവുമായ സമൂഹത്തിന്റെ എതിർധ്രുവമായ ഗ്രാമസമൂഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തെയാണ് വേഡ്സ്വർത്ത് അനുകൂലിക്കുന്നത്. മനുഷ്യർ പ്രകൃതിയോട് അടുത്തിടപഴകി ജീവിക്കുകയും വികാരങ്ങൾ പരിവർത്തിതമാകാതെ അടിസ്ഥാനസ്വഭാവത്തോടെ നിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഗ്രാമജീവിതത്തെയാണ് സാധാരണജീവിതം (common life) എന്ന് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. ആധുനിക വ്യവസായസമൂഹക്രമത്തിന്റെ പാർശ്വത്തിൽ കഴിയുന്ന ആ സമൂഹത്തിന്റെ ജീവിതശൈലി വ്യവസായപൂർവ്വ കാർഷികയുഗത്തിന്റേതാണ്. ആ സമൂഹത്തിന്റെ സാധാരണജീവിതവും അതിലെ എളിയവരായ മനുഷ്യരുടെ വികാരങ്ങളുമാണ് വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ കവിത ആവിഷ്കരിക്കുന്നത്. വ്യവസായവത്കൃത നാഗരികസമൂഹത്തിലെ എളിയവരുടെ സാധാരണജീവിതം അതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല. പരസ്പരവിരുദ്ധമായ ഘടകങ്ങളാണ് അവ രണ്ടും. വേഡ്സ്വർത്ത് ആവിഷ്കരിക്കുന്ന പ്രകൃതിയും ആ ഗ്രാമസമൂഹത്തിന്റേതു മാത്രമാണ്. അവിടത്തെ ഭാഷയെ ശുദ്ധീകരിച്ചെടുക്കുന്ന പുതിയ കാവ്യഭാഷയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. പ്രകൃതിയുമായി നിരന്തര വിനിമയത്തിലേർപ്പെട്ടുകഴിയുന്ന അടിസ്ഥാന മനുഷ്യവികാരങ്ങളുടെ ആവിഷ്കരണത്തിലേക്കു കവികൾ മടങ്ങിപ്പോകണമെന്നതാണ് ഈ കാവ്യദർശനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. അതിന്റെ ഭാഗമായി കാവ്യനിർമ്മാണം, കാവ്യഭാഷ, കാവ്യവ്യക്തിത്വം, കാവ്യഭാവന, കാവ്യധർമ്മം തുടങ്ങിയവയെപ്പറ്റി സവിശേഷമായ തത്ത്വങ്ങൾ വേഡ്സ്വർത്ത് അവതരിപ്പിച്ചു.

കാവ്യനിർമ്മാണം

വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ കാവ്യനിർവചനമായി ആവർത്തിച്ച് ഉദ്ധരിക്കപ്പെടാറുള്ളതാണ് 'ലിറിക്കൽ ബാലഡ്സി'ന്റെ ആമുഖത്തിലുള്ള എല്ലാ നല്ല കവിതയും ശക്തമായ വികാരങ്ങളുടെ നൈസർഗികമായ കവിഞ്ഞൊഴുകലാണ് (all good poetry is the spontaneous overflow of powerful feelings) എന്ന വാക്യം. സന്ദർഭത്തിൽനിന്ന് ഇളക്കിമാറ്റിനോക്കിയാൽ പൊടുന്നനെയുണ്ടാകുന്ന വികാരങ്ങളുടെ പ്രകാശനമാണ് കവിത എന്നതാണ് കാല്പനികകാവ്യവീക്ഷണമെന്ന തെറ്റിദ്ധാരണയുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള നിർവചനമാണിത്. "എല്ലാ നല്ല കവിതയും ശക്തമായ വികാരങ്ങളുടെ നൈസർഗികമായ കവിഞ്ഞൊഴുകലാണ്, ഇതു സത്യമാണെങ്കിലും സാധാരണയിൽക്ക

വിഞ്ഞ ജൈവമായ സംവേദനക്ഷമതയും ദീർഘവും അഗാധവുമായ ചിന്തയുമുള്ള ഒരാളിന്റേതല്ലാത്ത കവിതകൾ അവ ഏതൊക്കെ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ളതായാലും വിലമതിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. നമ്മുടെ വികാരങ്ങളുടെ നിരന്തരമായ ആന്തരപ്രവാഹങ്ങൾ നമ്മുടെ ചിന്തകളാൽ രൂപാന്തരപ്പെടുന്നതും നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നതുമാണ്. എന്നതാണതിനു കാരണം, ആ ചിന്തകൾ തീർച്ചയായും നമ്മുടെ എല്ലാ ഭൂതകാലാനുഭൂതികളുടെയും പ്രതിനിധികളാണുതാനും" എന്നാണ് വേഡ്സ്വർത്ത് എഴുതിയത്. 'ആമുഖ'ത്തിന്റെ അന്ത്യഭാഗത്ത്, "എല്ലാ നല്ല കവിതയും ശക്തമായ വികാരങ്ങളുടെ നൈസർഗികമായ കവിഞ്ഞൊഴുകലാണെന്ന് ഞാൻ പറഞ്ഞു. പ്രശാന്താവസ്ഥയിൽ അനുസ്മരിക്കപ്പെടുന്ന വികാരത്തിൽനിന്നാണ് അത് ഉത്ഭവിക്കുന്നത്. പലതരം പ്രതിപ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ പ്രശാന്തത പതുക്കെ തിരോഭവിക്കുന്നതുവരെ വികാരം അനുധ്യാനത്തിനു വിധേയമാകുന്നു; അനുധ്യാനത്തിനു വിധേയമാകുന്നതിനുമുമ്പുള്ള അവസ്ഥയിലെ വികാരം പതുക്കെ മനസ്സിലുണ്ടാകുന്നു. ഈ മാനസികാവസ്ഥയിലാണ് വിജയകരമായ കാവ്യരചന ആരംഭിക്കുന്നത്" എന്നും വേഡ്സ്വർത്ത് പറയുന്നുണ്ട്. അനുസ്മരിക്കപ്പെടുന്ന വികാരത്തിൽനിന്നാണ് കാവ്യപ്രക്രിയയുടെ തുടക്കമെന്നും ചിന്തയ്ക്കു വിധേയമാണ് വികാരമെന്നുമാണ് ഇതിനർത്ഥം. പ്രാരംഭത്തിൽ വികാരം ചിന്ത തന്നെയാണ്. മൗലികമായ വികാരത്തിൽനിന്നുള്ള അകലത്തെയാണ് പ്രശാന്താവസ്ഥ (tranquility) സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. ആ പ്രശാന്താവസ്ഥ തിരോഭവിക്കുന്ന പ്രക്രിയയിൽ ചിന്ത വികാരത്തിലേക്കു തിരിച്ചുപോകുന്നു. വർത്തമാനകാലത്തിലെ ചിന്ത പ്രതിനിധാനംചെയ്യുന്ന വികാരം ഒരിക്കൽക്കൂടി കവിക്ക് അനുഭവവേദ്യമാവുകയും അത് കാവ്യരചനയ്ക്കു വഴി തെളിക്കുകയുംചെയ്യുന്നു. വികാരത്തിൽ നിന്നാണ് കാവ്യരചന തുടങ്ങുന്നത്. എന്നാൽ ചിന്തയാൽ പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ട വികാരമാണത്. മുമ്പുണ്ടായ വികാരവത്തായ സംഭവങ്ങളെപ്പറ്റി പിന്നീട് പ്രശാന്തമായിരുന്ന് ചിന്തിക്കുമ്പോൾ അവ വീണ്ടും മനസ്സിൽ ഉണർന്ന് അന്നത്തെ വികാരാനുഭൂതികൾ വീണ്ടും സൃഷ്ടിക്കുന്നു; അങ്ങനെ മനസ്സ് വീണ്ടും അതേ വൈകാരികാവസ്ഥയിൽ വീണ്ടും എത്തിച്ചേരുന്നിടത്തുനിന്നാണ് കവിത തുടങ്ങുന്നത് എന്നു സാരം. ആ വികാരത്തോടൊപ്പം പലതരം അനുഭൂതികളും ഉണ്ടാകുന്നതുകൊണ്ട് കവിമനസ്സ് ഒരുതരം ആനന്ദാവസ്ഥയിലായിരിക്കും. സൃഷ്ടിയുടെ നിർവൃതിയെന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കാറുള്ളത് ഈ ആനന്ദാവസ്ഥ (state of enjoyment) യെയാണ്. അതേ ആനന്ദാവസ്ഥയിൽ വായനക്കാരെയും എത്തിക്കുകയാണ് കവിയുടെ ധർമ്മം.

കാവ്യഭാഷ

കാവ്യഭാഷയെപ്പറ്റി സവിശേഷമായ നിലപാടാണു വേഡ്സ്വർത്തിനുള്ളത്. 'യഥാർഥത്തിൽ മനുഷ്യർ സംസാരിക്കുന്ന ഭാഷ' യിൽ എഴുതുക

യാണ് കവിതയിൽ വേണ്ടതെന്ന് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. ഗ്രാമീണരുടെ ഭാഷയാണത്. മനുഷ്യരും പ്രകൃതിയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം അറ്റുപോയിട്ടില്ലാത്തതും ശുദ്ധമായ മനുഷ്യവികാരങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതുമായ ശുദ്ധമായ ഭാഷയിലേക്ക് കാവ്യഭാഷയെ നയിക്കുക എന്നതാണ് ആ തത്ത്വം. 'മനുഷ്യരോട് സംസാരിക്കുന്ന മനുഷ്യനാണ് കവി'യെന്നും 'കവിത മാലാഖമാർ കരയുംപോലെ കണ്ണീർപൊഴിക്കുന്നില്ല, സ്വാഭാവികവും മാനുഷികവുമായ കണ്ണീർ മാത്ര'മെന്നും 'കവിതയുടെയും ഗദ്യത്തിന്റെയും ഭാഷകൾ തമ്മിൽ അടിസ്ഥാനവ്യത്യാസമില്ല' എന്നുംപറയുന്ന വേഡ്സ്വർത്ത് സാധാരണ മനുഷ്യരുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാവണം കാവ്യഭാഷ എന്ന തത്ത്വം ഊന്നിയുറപ്പിക്കുന്നു. ഗ്രാമീണരുടെ ഭാഷ സ്ഥിരതയുള്ളതും തത്ത്വചിന്താപരവുമാണെന്നും കവികൾ പൊതുവേ ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നത് കൃത്രിമഭാഷയാണെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതിലും അതു കാണാം. നിയോക്ലാസിക് കവികളുടെ ഭാഷയെയാണ് അദ്ദേഹം വിമർശിച്ചത്. ഗ്രാമീണഭാഷ അതേപടി പകർത്തലാണ് കാവ്യഭാഷയെന്നല്ല വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ വാദം. സാമാന്യജീവിത സംഭവങ്ങളെടുത്ത് അതിൽ ഭാവനയുടെ നിറംചേർത്ത് (throw over them a certain colouring of imagination') സാധാരണ കാര്യങ്ങളെ അസാധാരണമായ രീതിയിൽ മനസ്സിൽ പതിപ്പിക്കണമെന്നു പറഞ്ഞ വേഡ്സ്വർത്ത് സാമാന്യജനജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതും എന്നാൽ ഭാവനാത്മകമായി ശുദ്ധീകരിച്ചെടുത്തതുമായ ഒരു പുതിയ കാവ്യഭാഷയെപ്പറ്റിയുള്ള സങ്കല്പമാണ് അവതരിപ്പിച്ചത്.

കവിതയ്ക്ക് വൃത്തം ആവശ്യമാണ് എന്നതൊഴിച്ചാൽ കവിതയുടെ ഭാഷയ്ക്കും ഗദ്യത്തിന്റെ ഭാഷയ്ക്കും തമ്മിൽ അടിസ്ഥാനപരമായ വ്യത്യാസമില്ല (there neithter is, nor can be any essential difference between the language of prose and metrical composition') എന്നാണ് വേഡ്സ്വർത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. പദ്യത്തെ ഗദ്യത്തിൽനിന്ന് വേർപെടുത്തുന്ന ഘടകം വൃത്തമാണ് എന്ന് ഉറപ്പിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് വേഡ്സ്വർത്ത് പദ്യഭാഷയും ഗദ്യഭാഷയും തമ്മിൽ അടിസ്ഥാനവ്യത്യാസമില്ലെന്നു വാദിക്കുന്നതെന്ന കാര്യം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. സാമാന്യമനുഷ്യരുടെ ഭാഷ ശുദ്ധീകരിച്ച് ഭാവനയുടെ നിറംചേർത്ത് വൃത്തബദ്ധമായി സൃഷ്ടിക്കുന്നതാണ് കാവ്യഭാഷയെന്നാണ് വേഡ്സ്വർത്ത് സ്ഥാപിച്ചത്.

കവിതയും ഭാവനയും

സാധാരണമായ കാര്യങ്ങൾ അസാധാരണമായി അവതരിപ്പിക്കാൻ കവി ഉപയോഗിക്കുന്ന ശക്തിയാണ് ഭാവന (imagination). ആരാണ് കവി ('what is a poet') യെന്നു ചർച്ച ചെയ്യുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ ഭാവനയുടെ പ്രാധാന്യം വേഡ്സ്വർത്ത് ഊന്നിപ്പറയുന്നുണ്ട്. തനിക്കു കണ്ടെത്താൻ കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങൾ സാങ്കല്പികമായി സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിവുള്ളവനും